

KESKKONNAAMET

Triin Leetmaa
Riigimetsa Majandamise Keskus
triin.leetmaa@rmk.ee

Teie 03.09.2024

Meie 03.10.2024 nr 7-9/24/18302-2

**Kraavide sulgemise kavatsus Tolkuse
looduskaitsealal ja kavandatavas Venemurru
metsise püsielupaigas**

Teatasite, et Riigimetsa Majandamise Keskus kavandab kraavide sulgemist Saarde vallas Tolkuse looduskaitsealal ja moodustatavas Venemurru metsise püsielupaigas. Lisaks kraavide sulgemisele kavandatakse taastamisala läbivate teede likvideerimist ning Mustjõe juhtimist, taastamisala piires, looduslikku sängi. Palute Keskkonnameti seisukohta kraavide sulgemise kavatsusele.

Objekt paikneb riigimaal Tolkuse looduskaitseala Kõrveri sihtkaitsevööndis ja Ulli sihtkaitsevööndis ning projekteeritavas Venemurru metsise püsielupaiga sihtkaitsevööndis ning piirneb vähesel määral Venemurru must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevööndiga.

Taastamisalal on inventeeritud mitmeid kaitstavate liikide elupaiku - 2 I kaitsekategooria liiki, 7 II kaitsekategooria liiki ja 11 I kaitsekategooria liiki. Esindatud on linnud, taimed ning seened ja samblikud. Tolkuse looduskaitsealal on inventeeritud kaitstavad elupaigatüübid - vanad loodusmetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). Nende elupaigatüüpide kaitse, va siirdesoo- ja rabametsad, on Tolkuse looduskaitseala kaitse-eesmärk.

Tolkuse looduskaitsealal on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus ja Kõveri sihtkaitsevööndis metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile¹. Taastamisala Tolkuse looduskaitsealal asuvas osas on kraavide sulgemine ja loodusliku veerežiimi taastamine, Tolkuse looduskaitseala kaitsekorralduskavas 2021-2030, ette nähtud I prioriteedi tööna.

Metsise püsielupaigad võetakse kaitse alla II kaitsekategooriasse kuuluva liigi metsise (*Tetrao urogallus*) soodsa seisundi tagamiseks². Liigi elutingimuste säilimiseks ja parandamiseks vajaliku tegevusena võib püsielupaiga valitseja lubada sihtkaitsevööndis alusmetsa, järelkasvu ja puistu teise rinde harvendamist 1. septembrist 31. jaanuarini, loodusõnnetuse tagajärgede likvideerimist ja veerežiimi taastamist³.

¹ Vabariigi Valitsuse 08.02.2007 määrus nr 37 „Tolkuse looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ § 6 lg 6 p 1 ja 2

² Keskkonnaministri 13.01.2005 määrus nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine“ § 1

³ Keskkonnaministri 13.01.2005 määrus nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine“ § 4 lg 6

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitas 14.06.2024 Keskkonnaametile Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi asukoha määramine“ trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas planeeringulahenduse, keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande, Natura hindamise aruande ja Natura hüvitusmeetmete kava täiendavaks kooskõlastamiseks. Keskkonnaamet kooskõlastas kõnealuse planeeringu 09.07.2024⁴.

Maakonnaplaneeringu KSH raames koostatud Natura asjakohane hindamine jõudis järeldustele, et sõltumata valitavast trassivariandist kaasneb Rail Baltic raudtee projekti elluviimisega leevendamatu negatiivne mõju metsise asurkonnale Luitemaa linnualal. Metsise ja tema elupaikade kaitse on Luitemaa linnuala kaitse-eesmärk. Metsise asurkonna terviklikkuse ja sidususe tagamiseks tuleb jätkata Natura hindamist erandi seadmise etapiga ning kaaluda asendus- ehk hüvitusmeetmeid. Hüvitusmeetmete kava näeb muuhulgas ette püsielupaikade moodustamise metsise elupaikade kaitseks ja metsise elupaikade taastamisega seotud tegevused, sh Venemurru mängu kraavide likvideerimise, Sobuli tee likvideerimise ja Mustjõe suunamise looduslikku sängi. Elupaiga kvaliteedi tõstmiseks on vajalik likvideerida leevendusosalal olemasolevaid kraave 572 ha suurusel taastamistööde alal kokku ca 30805 m ulatuses. Hüvitusmeetmeta kava möönab siiski, et taastamistööde maht (sh suletavate kraavide arv, pikkus ja asukoht) täpsustub peale projekteerimistööde läbiviimist.

Kraavide sulgemise kavatsuses on kirjeldatud taastamisalal kavandatavad tegevused, kaitstavate liikide ja elupaigatüüpide esinemine ning antud esialgsed mõjuhindangud ja tingimused tööde tegemisele. Detailsem mõju väärtustele esitatakse taastamistööde ehitusprojektis, sest siis on teada täpsemad tegevused, lahendused ja nendega kaasnevate mõjude ulatused.

Veerežiimi taastamine loob eeldused metsise elutingimusteks vajalike metsakoosluste seisundi säilimiseks ja paranemiseks ning seeläbi perspektiivis ka kaitsealuse liig seisundi paranemiseks ning toetab Tolkuse looduskaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist.

Arvestades eelnevat ei ole Keskkonnaametil vastuväiteid Tolkuse looduskaitsealal ja kavandatavas Venemurru metsise püsielupaigas kraavide sulgemise kavatsuses kavandatud töödele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Meeli Kesküla

juhtivpetsialist

looduskasutuse osakond

Olavi Randver 525 4935

olavi.randver@keskkonnaamet.ee

Monika Laurits-Arro 5302 0849

monika.laurits@keskkonnaamet.ee

⁴ Keskkonnaameti 09.07.2024 kiri nr 6-5/24/12820-4